

REIFF

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Νοεμβρίου 1993 *

Στην υπόθεση C-185/91,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Landgericht Koblenz (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Bundesanstalt für den Güterfernverkehr

και

Gebr. Reiff GmbH & Co. KG,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 5, δεύτερο εδάφιο, και 85 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Ο. Due, Πρόεδρο, G. F. Mancini και J. C. Moitinho de Almeida, προέδρους τμήματος, Κ. Ν. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- ο Bundesanstalt für den Güterfernverkehr εκπροσωπούμενος από τον δικηγόρο H. J. Niemeyer, του Δικηγορικού Συλλόγου Στουτγάρδης,
- η Gebrüder Reiff GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τον δικηγόρο D. Neufang, του Δικηγορικού Συλλόγου Βόνης,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, και τον C.-D. Quassowski, Regierungsdirektor στο ίδιο υπουργείο,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Β. Κοντόλαιμο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον B. Langeheine, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του Bundesanstalt für den Güterfernverkehr και της Gebrüder Reiff GmbH & Co. KG, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, της Ελληνικής Κυβερνήσεως, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από τον barrister A. Macnab, και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 30ής Σεπτεμβρίου 1992,

λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις στις γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου:

- της Gebrüder Reiff GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενης από τον δικηγόρο D. Neufang,
- της Βελγικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον R. Hoebaer, διευθυντή διοικήσεως του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας για την Ανάπτυξη,
- της Δανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον J. Molde, νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων,

- της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον E. Röder και τον C. D. Quassowski,
- της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Β. Κοντόλαιμο, και τη Μ. Βοσδέκη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,
- της Ισπανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον A. Navarro González, γενικό διευθυντή Νομικού Συντονισμού για Κοινοτικά Θεσμικά Ζητήματα, τον Bravo-Ferrer Delgado και την G. Calvo Díaz, abogados del Estado της Υπηρεσίας Κοινοτικών Διαφορών,
- της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τις E. Belliard, υποδιευθύντρια Οικονομικού Δικαίου στο Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων, και C. de Salins, νομική σύμβουλο στο ίδιο υπουργείο,
- της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον M. A. Buckley, Chief state solicitor, επικουρούμενο από τον J. Cooke, Senior Counsel, και την J. Payne, Barrister-at-Law,
- της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον καθηγητή L. Ferrari Bravo, προϊστάμενο της Υπηρεσίας Διπλωματικών Διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, επικουρούμενο από τον P. Giorgio Ferri, avvocato dello Stato,
- της Ολλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον A. Bos, νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων,
- της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον L. Inez Fernandes, διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας της Γενικής Διευθύνσεως Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, και τον J. A. Sousa Fialho Lopes, υποδιευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού και Τιμών,
- της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από την L. Hudson, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από τον S. Richards και N. Paines, barristers,
- της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον B. Langeheine,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του Bundesanstalt für den Güterfernverkehr, της Gebrüder Reiff GmbH & Co. KG, της Γερμανικής, της Ελληνικής, της Ισπανικής, της Γαλλικής, της Ιρλανδικής και της Ιταλικής Κυβερνήσεως, της Ολλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον J. W. de Zwaan, αναπληρωτή νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 27ης Απριλίου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 14ης Ιουνίου 1991, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Ιουλίου 1991, το Landgericht Koblenz υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 5, δεύτερο εδάφιο, και 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου να αποφανθεί επί του συμβιβαστού προς τις διατάξεις αυτές της προβλεπόμενης από τη γερμανική νομοθεσία υποχρεωτικής διαδικασίας εγκρίσεως των κομίστρων οδικής μεταφοράς.
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Bundesanstalt für den Güterfernverkehr (ομοσπονδιακού οργανισμού για τις μεταφορές εμπορευμάτων σε μεγάλες αποστάσεις, στο εξής: Bundesanstalt) και της Gebrüder Reiff GmbH & Co. KG (στο εξής: Reiff) σχετικά με αγωγή που άσκησε το Bundesanstalt κατά της Reiff ζητώντας την καταβολή της διαφοράς μεταξύ του καθορισθέντος από τον ομοσπονδιακό Υπουργό Μεταφορών κομίστρου και του κομίστρου που ζήτησε πράγματι από τη Reiff μια επιχείρηση μεταφορών.
- 3 Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ο κλάδος των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων διέπεται από τον Güterkraftverkehrsgesetz (νόμο περί οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων στο εξής: GüKG), σκοπός του οποίου είναι, όπως

τονίζεται στο άρθρο 7, η διασφάλιση μιας οικονομικώς ορθολογικής κατανομής του μεταφορικού έργου μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς, μέσω κομίστρων συμφώνων προς τους όρους της αγοράς και διέα της διασφάλισης θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων.

- 4 Τα κόμιστρα καθορίζονται από επιτροπές κομίστρων βάσει ορισμένων στοιχείων που προβλέπει ο νόμος. Οι επιτροπές κομίστρων αποτελούνται από ειδικούς περί τα κόμιστρα των οικείων κλάδων του τομέα μεταφοράς εμπορευμάτων σε μεγάλη απόσταση, επιλεγόμενους από τον ομοσπονδιακό Υπουργό Μεταφορών μεταξύ των προσώπων που του προτείνουν επιχειρήσεις ή ενώσεις του οικείου τομέα. Ο νόμος ορίζει ότι τα μέλη των επιτροπών κομίστρων μετέχουν τιμητικώς και δεν δέχονται εντολές ή υποδείξεις. Ο υπουργός μπορεί να μετέχει στις συνεδριάσεις των επιτροπών, ή να εκπροσωπείται σ' αυτές, ή να εξουσιοδοτεί προς τούτο υπαλλήλους του Bundesanstalt (άρθρα 20 a, 21, και 21 b του GüKG).
- 5 Ο νόμος προβλέπει ότι οι επιτροπές κομίστρων παρέχουν την ευκαιρία σε μια συμβουλευτική επιτροπή, που ιδρύεται για κάθε επιτροπή και αποτελείται από εκπροσώπους του κλάδου των μεταφορέων, να διατυπώσει τη γνώμη της πριν από τον καθορισμό των κομίστρων (άρθρο 21 a του GüKG).
- 6 Οι αποφάσεις των επιτροπών κομίστρων υπόκεινται στην έγκριση του ομοσπονδιακού Υπουργού Μεταφορών, ο οποίος ενεργεί από συμφώνου με τον ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομίας. Ο ομοσπονδιακός Υπουργός Μεταφορών δύναται, από συμφώνου με τον ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομίας, να καθορίσει ο ίδιος τα κόμιστρα, αντί των επιτροπών, οσάκις το επιβάλλει το γενικό συμφέρον. Τα καθορισθέντα και εγκριθέντα κόμιστρα δημοσιεύονται υπό μορφή κανονιστικής αποφάσεως και είναι δεσμευτικά για τις επιχειρήσεις (άρθρο 20 a του GüKG).
- 7 Οσάκις το πραγματικό κόμιστρο είναι χαμηλότερο του καθορισθέντος, η μεταφορική επιχείρηση υποχρεούται να ζητήσει τη διαφορά. Αν αρνηθεί να το πράξει, η «προς εξίσωση» αξίωση μεταβιβάζεται στο Bundesanstalt, ο οποίος υποχρεούται να ζητήσει την καταβολή της, ιδίω ονόματι, από την επιχείρηση που ανέθεσε τη μεταφορά (άρθρο 23 του GüKG).

8 Δεδομένου ότι η Reiff ανέθεσε τη μεταφορά εμπορευμάτων με κόμιστρα χαμηλότερα από τα καθορισθέντα, ο Bundesanstalt προσέφυγε στη δικαιοσύνη ζητώντας την καταβολή της διαφοράς μεταξύ του κομίστρου που καταβλήθηκε στη μεταφορική επιχείρηση και του υποχρεωτικού κομίστρου.

9 Στο πλαίσιο αυτής της διαφοράς το Landgericht Koblenz ανέστειλε την εκδίκαση της υποθέσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συμβιβάζεται με τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ η ακολουθούμενη στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας διαδικασία για τον καθορισμό των κομίστρων, κατά τα άρθρα 20 επ. του νόμου, ή είναι αυτοδικαίως άκυρα τα καθοριζόμενα βάσει των ανωτέρω διατάξεων κόμιστρα λόγω παραβάσεως των άρθρων 85, παράγραφος 1, και 5, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ;»

10 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνον καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

11 Κατ' αρχάς, πρέπει να τονιστεί ότι, μολοντί δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαινεται, στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης διαδικασίας, ως προς το αν οι κανόνες της εσωτερικής νομοθεσίας συμβιβάζονται με τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, είναι, ωστόσο, αρμόδιο να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο όλα εκείνα τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που θα του επιτρέψουν να εκτιμήσει αν οι κανόνες αυτοί συμβιβάζονται με την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.

12 Ακολούθως, πρέπει να τονιστεί ότι, όπως αποφάνθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση της 30ής Απριλίου 1986, 209/84 έως 213/84, ASJES (Συλλογή 1986, σ. 1425), οι κανόνες ανταγωνισμού της Συνθήκης και, ειδικότερα, οι κανόνες των άρθρων 85 και 90 έχουν εφαρμογή στον τομέα των μεταφορών.

- 13 Συνελπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι με το ερώτημα του Landgericht Koblenz σκοπείται να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 3, στοιχείο στ', 5, δεύτερο εδάφιο, και 85 της Συνθήκης ΕΟΚ επιτρέπουν σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους να προβλέπει τον καθορισμό κομίστρων για τις οδικές μεταφορές εμπορευμάτων σε μεγάλη απόσταση από επιτροπές κομίστρων και την υποχρεωτική εφαρμογή τους απ' όλους τους επιχειρηματίες κατόπιν εγκρίσεως της δημόσιας αρχής, όπως προβλέπει ο GüKG.
- 14 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 85 της Συνθήκης, αυτό καθαυτό, ρυθμίζει αποκλειστικώς τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων και δεν αφορά νομοθετικά ή κανονιστικά μέτρα των κρατών μελών. Όπως, ωστόσο, προκύπτει από πάγια νομολογία, το άρθρο 85, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της Συνθήκης, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μη λαμβάνουν ή διατηρούν σε ισχύ μέτρα, έστω και αν αυτά είναι νομοθετικής ή κανονιστικής φύσεως, δυνάμει να εξουδετερώσουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των εφαρμοστέων επί των επιχειρήσεων κανόνων ανταγωνισμού. Βάσει αυτής της νομολογίας, συντρέχει τέτοια περίπτωση όταν κράτος μέλος είτε επιβάλλει ή διευκολύνει τη σύναψη αντιθέτων προς το άρθρο 85 συμφωνιών συμπράξεως ή ενισχύει τα αποτελέσματα τέτοιων συμπράξεων, είτε αφαιρεί από τη δική του κανονιστική ρύθμιση τον κρατικό της χαρακτήρα μεταθέτοντας σε ιδιώτες επιχειρηματίες την ευθύνη λήψεως αποφάσεων περί παρεμβάσεως σε οικονομικά θέματα (βλ. απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1988, 267/86, Van Eycke, Συλλογή 1988, σ. 4769, σκέψη 16).
- 15 Για να δοθεί λυσιτελής απάντηση στο εθνικό δικαστήριο, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί αν κανονιστική ρύθμιση όπως ο GüKG δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι υφίσταται σύμπραξη υπό την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης.
- 16 Όσον αφορά τον ρόλο των επιχειρηματιών, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο διορισμός από τη δημόσια αρχή προσώπων προτεινομένων από τις άμεσα ενδιαφερόμενες επαγγελματικές ενώσεις, ως μελών οργανισμού επιφορτισμένου με τον καθορισμό των τιμών, δεν αποκλείει την ύπαρξη συμπράξεως, κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης, εφόσον τα πρόσωπα αυτά διαπραγματεύθηκαν και συνήψαν σχετική με τις τιμές συμφωνία ως εκπρόσωποι των οργανώσεων που τους πρότειναν (βλ. απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1985, 123/83, BNIC κατά Clair, Συλλογή 1985, σ. 391).

- 17 Κατ' αρχάς, πρέπει σχετικώς να τονιστεί ότι οι προβλεπόμενες από τον GüKG επιτροπές κομίστρων συντίθενται από ειδικούς περί τα κόμιστρα προερχομένους από τους οικείους κλάδους του τομέα των οδικών μεταφορών, οι οποίοι δεν δεσμεύονται από εντολές ή κατευθύνσεις των επιχειρήσεων ή ενώσεων που τους προτείνουν στον ομοσπονδιακό Υπουργό Μεταφορών για διορισμό. Συνεπώς, οι εν λόγω επιτροπές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συνεδριάσεις εκπροσώπων επιχειρήσεων του οικείου τομέα.
- 18 Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι ο GüKG δεν επιτρέπει στις επιτροπές κομίστρων να καθορίζουν τα κόμιστρα λαμβάνοντας αποκλειστικώς υπόψη τα συμφέροντα των μεταφορικών επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, αλλά τους επιβάλλει την υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα του γεωργικού τομέα και των μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και τα συμφέροντα των αδυνάτων οικονομικώς ζωνών που δεν εξυπηρετούνται αποτελεσματικά στον τομέα των μεταφορών. Πρέπει, εξάλλου, να προστεθεί ότι τα κόμιστρα καθορίζονται κατόπιν υποχρεωτικής γνωματεύσεως συμβουλευτικής επιτροπής συγκείμενης από εκπροσώπους των αποδεκτών των υπηρεσιών.
- 19 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, στο πλαίσιο συστήματος καθορισμού κομίστρων, όπως αυτό που προβλέπει ο GüKG, τα μέλη των επιτροπών κομίστρων, μολονότι επιλέγονται από τον ομοσπονδιακό Υπουργό Μεταφορών κατόπιν προτάσεως των άμεσα ενδιαφερομένων επαγγελματικών οργανώσεων, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αντιπρόσωποι των εν λόγω ενώσεων που καλούνται να διαπραγματευθούν και να συνάψουν σχετική με τις τιμές συμφωνία.
- 20 Πρέπει, επίσης, να εξεταστεί αν οι κρατικές αρχές μεταβίβασαν τις περί καθορισμού των κομίστρων αρμοδιότητές τους σε ιδιώτες επιχειρηματίες.
- 21 Πρέπει σχετικώς να τονιστεί ότι ο GüKG αποβλέπει στην παροχή της άριστης δυνατής εξυπηρέτησης στον τομέα των οδικών μεταφορών και ότι αναθέτει στην Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση το έργο της προσεγγίσεως των όρων ανταγωνισμού των διαφόρων μέσων μεταφοράς και της διασφάλισης μιας οικονομικώς ορθολογικής κατανομής του μεταφορικού έργου μεταξύ αυτών. Προς τούτο, ο νόμος επιβάλλει ρητώς στον ομοσπονδιακό Υπουργό Μεταφορών να εναρμονίσει τις προσφερόμενες υπηρεσίες και τα κόμιστρα των διαφόρων μέσων μεταφοράς ώστε να αποφεύγεται ο αθέμιτος ανταγωνισμός, ιδίως μεταξύ της οδικής, σιδηροδρομικής και ποτάμιας μεταφοράς.

- 22 Προς εκπλήρωση αυτής της υποχρεώσεως, ο ομοσπονδιακός Υπουργός Μεταφορών δεν έχει απλώς την εξουσία να συνιστά τις επιτροπές κομίστρων και τις συμβουλευτικές επιτροπές, να αποφασίζει για τη σύνθεση και τη διάρθρωσή τους, αλλά μπορεί να μετέχει ο ίδιος στις συνεδριάσεις τους, να εκπροσωπείται σ' αυτές ή να εξουσιοδοτεί προς τούτο υπαλλήλους του Bundesanstalt. Εξάλλου, αν τα αποφασιζόμενα από μια επιτροπή κομίστρων κόμιστρα δεν είναι σύμφωνα προς το γενικό συμφέρον, ο ομοσπονδιακός Υπουργός Μεταφορών μπορεί, από συμφώνου με τον ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομίας, να καθορίζει ο ίδιος τα κόμιστρα αντί της επιτροπής.
- 23 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, στο πλαίσιο συστήματος καθορισμού κομίστρων όπως αυτό που προβλέπει ο GüKG, οι κρατικές αρχές δεν μεταβίβασαν τις αρμοδιότητές τους περί καθορισμού των κομίστρων σε ιδιώτες επιχειρηματίες.
- 24 Συνεπώς, στο ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι τα άρθρα 3, στοιχείο στ', 5, δεύτερο εδάφιο, και 85 της Συνθήκης δεν αποκλείουν το να προβλέπει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους ότι τα κόμιστρα για την οδική μεταφορά εμπορευμάτων σε μεγάλη απόσταση καθορίζονται από επιτροπές κομίστρων και καθίστανται δεσμευτικά για όλους τους επιχειρηματίες κατόπιν εγκρίσεώς τους από τις κρατικές αρχές, όταν τα μέλη αυτών των επιτροπών, μολονότι διοριζόμενα από τις κρατικές αρχές κατόπιν προτάσεως των αντιστοιχών επαγγελματικών ενώσεων, δεν είναι αντιπρόσωποι αυτών των ενώσεων στους οποίους έχει ανατεθεί η διαπραγμάτευση και σύναψη σχετικής με τα κόμιστρα συμφωνίας, αλλά ανεξάρτητοι ειδικοί στους οποίους έχει ανατεθεί ο καθορισμός των κομίστρων βάσει του γενικού συμφέροντος, και όταν οι κρατικές αρχές δεν παραιτούνται των προνομίων τους, αλλά λαμβάνουν μέρος ώστε οι επιτροπές να καθορίζουν τα κόμιστρα βάσει του γενικού συμφέροντος και αντικαθιστούν, εφόσον παραστεί ανάγκη, με δική τους απόφαση την απόφαση των εν λόγω επιτροπών.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 25 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι Κυβερνήσεις του Βελγίου, Δανίας, Γερμανίας, Ελλάδος, Ισπανίας, Γαλλίας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Ολλανδίας, Πορτογαλίας και Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με διάταξη της 14ης Ιουνίου 1991, το Landgericht Koblenz, αποφαινεται:

Τα άρθρα 3, στοιχείο στ', 5, δεύτερο εδάφιο, και 85 της Συνθήκης δεν αποκλείουν το να προβλέπει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους ότι τα κόμιστρα για την οδική μεταφορά εμπορευμάτων σε μεγάλη απόσταση καθορίζονται από επιτροπές κομίστρων και καθίστανται δεσμευτικά για όλους τους επιχειρηματίες κατόπιν εγκρίσεώς τους από τις κρατικές αρχές, όταν τα μέλη αυτών των επιτροπών, μολονότι διοριζόμενα από τις κρατικές αρχές κατόπιν προτάσεως των αντιστοίχων επαγγελματικών ενώσεων, δεν είναι αντιπρόσωποι αυτών των ενώσεων στους οποίους έχει ανατεθεί η διαπραγμάτευση και σύναψη σχετικής με τα κόμιστρα συμφωνίας, αλλά ανεξάρτητοι ειδικοί στους οποίους έχει ανατεθεί ο καθορισμός των κομίστρων βάσει του γενικού συμφέροντος, και όταν οι κρατικές αρχές δεν παραιτούνται των προνομίων τους, αλλά λαμβάνουν μέριμνα ώστε οι επιτροπές να καθορίζουν τα κόμιστρα βάσει του γενικού συμφέροντος και αντικαθιστούν, εφόσον παραστεί ανάγκη, με δική τους απόφαση την απόφαση των εν λόγω επιτροπών.

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	Κακούρης
Joliet	Schockweiler	Rodríguez Iglesias	
Grévisse	Zuleeg	Karpeyn	Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Νοεμβρίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

J.-G. Giraud

O. Due